

Moara lui Călifar

Gala Galaction

Tema textului: pactul cu diavolul

În opera “Moara lui Călifar”, tema textului constă în pactul făcut de Călifar, care este dornic să obțină un câștig imens, cu diavolul, care are ca garanție chiar sufletul bătrânului. De asemenea, Călifar are îndatorirea de a atrage cât mai multe suflete pentru cel viclean.

Repere spațiale – motive/simboluri:

Pădurea:

În text, spațiul nepopulat, greu accesibil este reprezentat de cealaltă margine a pădurilor și de lipsa drumurilor: ”Prin pădure nu erau poteci...”. Spațiu al tenebrelor:”pământ pietros , scorburos și plin de mărăcini ”.

Aceste două spații sunt componente ale pădurii străvechi:”se ținea minte în bătrânii satului”.

Încă de la începutul textului ni se prezintă că drumul prin pădure până la Moara lui Călifar este greu accesibil , fapt ce evidențiază rolul pădurii de a face legătura dintre lumea reală și fantastică: ”Prin pădure nu erau poteci , Stoicea , mergea de-a-ntregul”;” Pe unde agurizarii înfrățeau prea strâns și încurcau”.

Iazul:

Iazul este un obiectiv principal al morii lui Călifar:”cât își aruncase un pumn din apa fermecată, diavolul îl purta în șa , pe întinsul unui vac de om”.

Moara de apa:

În citatul „Și zilele lui Stoicea treceau voioase”, acțiunea petrecându-se în iluzia lui Stoicea , arată rolul de ciclicitate al morii, trecerea timpului.

Moara poate fi asociată cu o fabrică satanică de unde reiese că zdrobirea grăunțelor este reprezentată de măcinarea ființei umane.

Spațialitatea în opera fantastică:

Spațiul credibil , dimensionat într-o evidentă notă verosimilă:

„În preajma unei păduri străvechi.” ; „Agurizarii înfrățeau prea strâns și încurcau.”

Din citatele date se observă faptul că drumul până la Moara lui Călifar este unul nepopulat și cu mici obstacole.

Spațiul aventurii fantastice – situat , de obicei, la mare distanță de primul; marcat de “semene” pe care doar cel inițiat le poate percepe:

„Însă Stoicea n-avea vreme să se prea gândească la trecutul lui , căci zilele îi treceau senine și rezezi.”

„Dar iazul pare ca stă sub ea prea luciu și prea sloi.”

„Îi suflă în față un vânt așa de tare că-l azvârli înapoi și-l dădu-i în vine.”

„Scoțându-i plini de apă și de murmur îi azvârli în obraji.”

Temporalitatea în literatura fantastică:

În text se evidențiază oprirea timpului , fapt sugerat prin adormirea lui Stoicea , dar în același timp , poate fi vorba de regresul temporal indicat prin întoarcerea protagonistului în timp , pe parcursul visului său.

“După ce se spală pe mâini , își făcu pumnii găvane , îi cufundă în iazul rece și scoțându-i plini de apă și de murmur îi azvârli în obraji”

“A ce vis întârziat”; ”M-am păcălit cu socoteala mea , soarele până să-mi ajungă până la ochi și să mă trezească , a tras pe mine țolul ist greoi și leocărit.”

Acțiunea:

- Planul credibil.
- Planul visului.
- Mijloace textuale de realizare a ezitării.

Planul credibil este reprezentat de drumul pe care Stoicea îl face spre moara lui Călifar: ”A doua zi când soarele se învârtea și se suia , rotoghilă arsă în foc , pe dealul Alăuteștilor , Stoicea băgă cireada în luncă , aruncă pingea pe umăr , ciomagul pe pingea , și pieri într-un fluier , pe sub goruni.”; ”Prin pădure nu erau poteci.”

În opinia noastră , Stoicea când ajunge la Moara lui Călifar , încă se află în planul credibil. Astfel , imediat după ce acesta s-a spălat pe fața cu apa iazului , apare planul visului care face transpunerea din lumea reală în lumea imaginară: “A ce vis întârziat”; ”M-am păcălit cu socoteala mea , soarele până să-mi ajungă până la ochi și să mă trezească , a tras pe mine țolul ist greoi și leocărit.”

Mijloacele textuale ale ezitării sunt reprezentate de trecerea imperceptibilă , sugerată textual , de la un plan la altul. Astfel

cititorul își da greu seama de momentul în care aceasta se realizează.

Personaje:

- Personalul inițiator.
- Personajul experimentator.

În acest text personajul inițiator este Călifar , care de la începutul textului face parte din lumea imaginară: ”Sunt trei sute de ani de când port în oase o viață blestemată , și sunt afurisit să nu pot să mor decât omorât.” , el având un pact cu diavolul , iar personajul experimentator este Stoicea , care este atras în acest tip de aventură fantastică , datorită faptului că era singur pe lume: ”nu tu tată” ; ”nu tu mamă” . De asemenea , după ce acesta se confruntă cu experiența imaginară , nu se mai poate adapta regulilor realului: ”Jivină drăcească , vreau să intru în iad , legat întru-te! Cu tine!” ; ”Creierii vrăjitorului se sleiră pe pod. Stoicea se duse pe zăgaz și , cu capul înainte , spintecă adâncul străveziu.”

<https://www.youtube.com/watch?v=hO5CYimwccg>

Literatura fantastică este un tip modern de literatură narativă, caracterizat prin mister, suspans, incertitudine. Deși fantasticul în sens larg este prezent nu numai în artă, ci și în multe alte manifestări ale spiritualității omenești din cele mai vechi timpuri, literatura fantastică este recunoscută ca o specie literară aparte abia din secolul al XIX-lea.

Proza fantastică se caracterizează prin apariția subită a unui element misterios, inexplicabil, care perturbă ordinea firească a realității. Această intruziune a unei „alte realități” enigmatice în lumea obișnuită stârnește neliniștea sau spaima personajelor, care se străduiesc să înțeleagă ce se întâmplă de fapt, să găsească o justificare a evenimentelor insolite în care sunt angrenate. De regulă nici o explicație nu se dovedește până la urmă pe deplin satisfăcătoare. Prin echivocul și prin incertitudinea pe care le întreține, fantasticul modern are caracter deschis, problematizant, spre deosebire de basm, narațiune fabuloasă tradițională, care înfățișează lumi închise.

Trăsături ale unei narațiuni fantastice :

- existența celor două planuri: real-ireal; în planul lumii familiare pătrunde un eveniment misterios, inexplicabil prin legile naturale;
- dispariția limitelor de timp și de spațiu la apariția elementului misterios/ ireal;
- compoziția gradată a narațiunii întreține tensiunea epică;
- finalul ambiguu;
- ezitarea eroului și a cititorului de a opta pentru o explicație a evenimentului (o lege naturală sau una supranaturală);
- prin relatarea întâmplărilor la persoana I de către cel care le-a trăit sau de către un martor, scrierea capătă mai multă credibilitate și facilitează identificarea cititorului cu întâmplările și cu neliniștea personajului;
- pentru a face ca inexplicabilul să devină acceptabil, naratorul scrierii fantastice propune sau sugerează diverse explicații pentru evenimentele relatate, explicații ce se dovedesc în general incomplete și nesatisfăcătoare.

